

Kiek ins nao bove

Jef Bartelet, VMG 20-11-2013

Vestingwerken hebben geen gevels en dus ook geen gevelstenen. Punt uit. Maar zo simpel ligt het niet.

In de bekledingsmuren van deze bouwwerken werden naamstenen geplaatst met dezelfde functie als de "normale" gevelsteen. Door het toekennen van een naam werden deze werken herkenbaar. En dat was ook wel nodig bij die grote hoeveelheid. Toen de vesting Maastricht in 1867 werd opgeheven, lagen er ruim zestig verschillende buitenwerken om de stad.

In Maastricht had ieder vestingwerk dus een naam, maar niet altijd is er een naamsteen geplaatst, want dat was afhankelijk van de bouw. Verschillende werken werden alleen maar van aarde gemaakt, terwijl het plaatsen van een naamsteen slechts mogelijk was wanneer er bekledingsmuren van steen werden toegepast.

Het was dan ook geen zeldzaam verschijnsel dat jaren na de eerste aanleg van een aarden werk, plotseling wel een naamsteen verscheen wanneer de zaak gerêveteerd (=bemuurd) werd.

Vestingnaamstenen 1

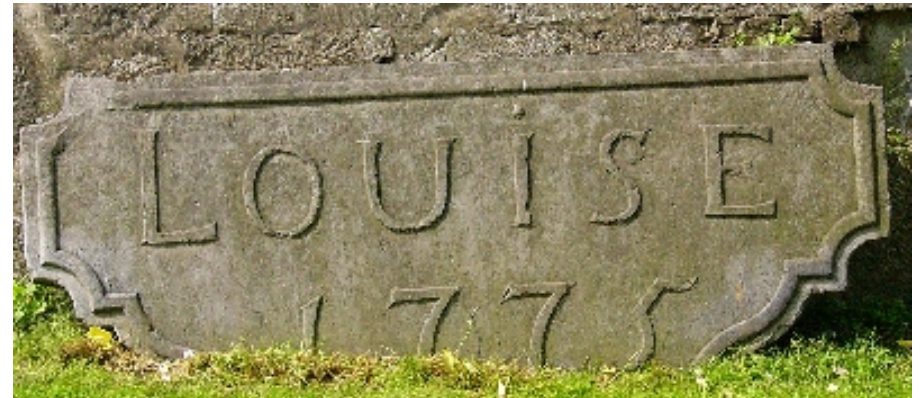
Hoge Fronten, bastion Erfrins

Bij de keuze maakte men vaak gebruik van namen die verwezen naar stadsgouverneurs, stadscommandanten, vestingbouwers, gewesten en zelfs leden van het Oranjehuis. In de Hoge Fronten zijn vestingwerken en dus ook naamstenen bewaard gebleven en op de oorspronkelijke plek terug te vinden. Daarbuiten is er een hoop gesloopt en is menige naamsteen verdwenen, heeft een andere plek of een zwervend bestaan gekregen.

een selectie
van de nog
aanwezige
stenen

Tusschen de Brusselse en Boschpoort werken

OVERYSSEL
1773

BENTINCK
1775

STAD en LANDE
1773

LOUISE
1775

MARIA
GELDERLAND
1773

DUMOULIN
1776

ZEELAND
1773

PRINS
FRIDERIC
1776

UTRECHT
1773

ERF PRINS
1777

Tusschen de Brusselse en Tongersche poort werken

WILLEM
1768

DRENTHE
1776

VROENHOF
1777

FRIESLAND
1777

RAADEN VAN
STAATE
1777

BENTINCK
1775

STAD en LANDE
1773

BRANDENBURC

Tusschen de St Pieters en onze lieve vrouwe poort werken

CAROLINA
1770

DELARIVE
1769

ST PIETER
1770

17 HESSEN 27

1 steen steen buiten
de waarmalige onze
lieve vronwe poort
den zelven beviralt
Tich thant nog in den
nuur van den gracht agter
het poort te gawpord
van het zelve deelende

lantete partien buiten
onze lieve vrouwe
poort.

Een deel van de toen nog aanwezige stenen

Tekenmeester Jan Brabant (1806-1886) zag voor de opheffing van de vesting in 1867 nog meer vestingnaamstenen waarvan een deel nu onvindbaar is.

Een volgende keer de lotgevallen van drie vestingnaamstenen van buiten de Boschpoort: BURMANIA, DIBBETS en DESTOMBE.

Zoeken in het duister?

Oud of nieuw?

Wat moet dat rare muurtje daar?

wordt vervolgd